

[autismebladet]

LANDSFORENINGEN AUTISME
MEDLEMSBLAD NUMMER 5 - 2014

I disse dage løber årets SIKON konference af stablen i Odense Koncertsal.

Skotske Michael McCreadie, forsker i stress reduktion og autisme, han mener at når professionelle og pårørende begynder at arbejde med stress niveauet i sig selv, ser de tydelige positive forbedringer hos deres mennesker med autisme. Michael er oplægsholder på SIKON konferencen.

Læs artiklerne med Michael McCreadie i dette nummer...

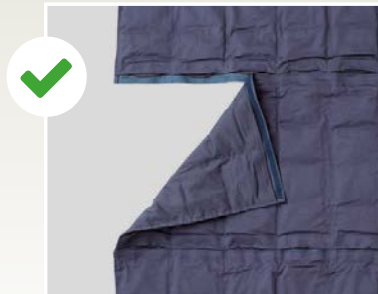
Kugledynen der vokser med brugeren

NY DANSKPRODUCERET KUGLEDYNE

Topkvalitet, syet af voksne med Autisme Spektrum Forstyrrelser.

Vægtposerne kan nemt udskiftes i takt med, at behovet vokser for en tungere dyne. Poserne fås i 10 vægtklasser.

Dynen er opbygget i sektioner af 50 cm, således at en børnedyne senere kan udvides til en voksendyne.

DANSK KVALITET!

Spektrumshops nye kugledyne er produceret i Danmark af SOVI.

SOCIALT ANSVAR!

SOVI er en virksomhed, der giver livsglæde, fællesskab og arbejdsidentitet for voksne med Autisme Spektrum Forstyrrelser.

Indhold

LEDER

Vores vigtigste ressource
er vidensdeling... side 4

Specialisterne:
Erhvervsafklaringsforløb side 6

Boganmeldelse side 7

Drop symptombehandling
og se på helheden... side 8

Fuld af forhåbninger... side 12

Sådan kan man arbejde
med unges selvforståelse side 14

Kredsens aktiviteter... side 18

Sen diagnosticering:
Udviklingsstier og -mekanismerbagsiden

*Hendes Kongelige Højhed
Prinsesse Marie er protektor
for Landsforeningen Autisme.*

MEDLEMSBLAD NR. 5

Medlemsbladet udgives af
Landsforeningen Autisme.

Ansvarshavende redaktør:
Heidi Thamestrup,
formand@autismeforening.dk

Redaktionsudvalg:
Jette Bennetzen, Heidi Thamestrup
og Vibeke Jensen.

Layout: Grønagers Grafisk Produktion

Tryk: Grønagers Grafisk Produktion

Oplag: 7.750 stk.

ISSN: 2245-3423

Indlæg, kommentarer, bidrag mv. bedes
sendt til redaktion@autismeforening.dk
Bladet sendes gratis til Landsforeningen
Autismes medlemmer.

DEADLINES

Nr. 6-2014 udkommer i uge 26

Deadline for bidrag er den 27. maj 2014

Nr. 7-2014 udkommer i uge 37

Deadline for bidrag er den 12. august 2014

Nr. 8-2014 udkommer i uge 43

Deadline for bidrag er den 23. sept. 2014

SIKON PROGRAMMET FOR 2015
UDKOMMER I UGE 48

Nr. 9-2014 udkommer i uge 50

Deadline for bidrag er den 12. nov. 2014

Vores vigtigste ressource er vidensdeling...

HVIS AUTISMEBLADET LIGE ER DUMPET NED I DIN POSTKASSE, ER DEN 26. SIKON KONFERENCE FORMENTLIG GODT UNDERVEJS I ODENSE KONCERTSAL.

SIKON er en konference med en helt særlig konstruktion, som vi er stolte af i Landsforeningen. Konferencen forener lige dele pårørende og professionelle under samme tag i to hele dage. Og især indenfor de seneste par år har det været en stor glæde for os, at arrangementet nu også formår at tiltrække flere deltagere, der selv har autisme. Nogle er med som tilhørere, andre er med som oplægsholdere, og tilsammen er gruppen støt stigende. Selvom jeg kunne ønske mig, at der kom mange flere, er jeg glad for den udvikling og ser frem til, at vi forhåbentlig kan byde endnu flere velkommen i de kommende år.

At vi alle sammen mødes, tilbringer tid sammen og udveksler viden og erfaringer er ikke alene berigende for os hver især. Det er også en kæmpe ressource for vores fælles sag. Når vi mødes og ”får rystet posen” sammen, får vi også ny viden og ny inspiration. SIKON konferencen giver os en konkret anledning til at invitere forskere fra ind- og udland, der kan delagtiggøre os i, hvordan ny forskning kan omsættes til praksis.

For nogle dage siden modtog jeg en mail fra en god ven, der skrev: ”Kender du nogen mus med autisme?”. Til mailen var vedhæftet en artikel om et amerikansk studie, hvor forskere havde fjernet autistiske træk hos mus via en særlig diæt af tarmbakterier. Den slags forskning ligger meget langt fra min hverdag, og nej, jeg kender ingen mus med autisme. Men jeg kan da

godt få den tanke, at forskningsprojekter kan blive så smalle og nicheprægede, at de fjerner sig for meget fra den virkelighed, vi lever med. Vi må aldrig glemme at relatere ny viden til praksis. Og vi må aldrig glemme at reflektere over ”ny evidensbaseret forskning” og andre ”sandheder”, som vi præsenteres for via alverdens tidsskrifter og hjemmesider. Det må ikke ende dér, hvor vi bare følger en ny pædagogisk metode, kostvejledning eller andre forskrifter hovedløst, helt uden at relatere det, vi gør, til de personlige erfaringer og den sunde fornuft, vi har fra vores praksis.

Det er en af grundene til, at vidensdeling er så vigtigt. Og heldigvis er der masser af muligheder for at blive klogere i månederne fremover: Til august afholder vi f.eks. kurset ’Piger med autisme’ via vores samarbejdspartner Psykologisk Ressourcecenter. Og i september har vi SIKON premiere på et kursus for professionelle og pårørende, der kaldes ’Atlass’. Kurset sætter deltagerne ind i en stressreducerende Low Arousal-tilgang til mennesker med autisme.

Læs meget mere om Atlass inden i bladet på side 8 og 12.

I uge 31 er det igen muligt for enlige mødre til børn med autisme at udveksle erfaringer og gode oplevelser i Helsingør Ferieby. Ferieopholdet er blevet til i samarbejde med Arbejdsmarkedets Feriefond, der har sat rammerne for, hvem der kan deltage.

Leder af Heidi Thamestrup, formand for Landsforeningen Autisme

Hvis du selv har autisme og gerne vil bruge tid sammen med andre mennesker, der også har autisme, kan du se frem til Vinterkonferencen. Vinterkonferencen er helt unik, fordi alle oplægsholdere har autisme og derfor kender de forskellige problematikker indefra. Vi håber på, at vi kan få arrangeret fællestransport fra de fleste store byer, og at vi om aftenen kan tilbyde fællesspisning som afslutning på arrangementet. Hold øje med dit Autismeblad for information om pris, praktiske detaljer, dato og tilmelding.

Her til sidst vil jeg nævne muligheden for at rekvirere SIKONs kurser som hus-kurser i lokalerne på jeres egen arbejdsplads. Hus-kurserne egner sig rigtig godt til undervisning af en hel personalegruppe, hvor det kan være

en fordel, at undervisningen er målrettet problematikker, som fylder meget på jeres arbejdsplads. Som udgangspunkt kan alle vores kurser rekvireres, men de mest almindelige er: Grundkursus i autisme, Konfliktåndterning, Seksualitet og Katkassen.

Hvorfor alle disse kurser og arrangementer?
Fordi vidensdeling er vores allervigtigste fælles ressource.

God fornøjelse!

Heidi Thamestrup

SPECIALISTERNE

Passion for details

ERHVERVSAFKLARINGSFORLØB 'SPECIALISTERNE PÅ LANGVADBJERG' I HERNING.

Autismecenter Vest har den 24. april 2014 skrevet kontrakt med 'Specialist People Foundation' – på dansk "Specialisterne" - om at være med til at skabe **nye jobs i Danmark til personer med autisme**. Projektet er støttet af Veluxfonden.

RESSOURCEAFKLARING - Med udgangspunkt i "Specialisternes" metodikker udbyder Autismecenter Vest ressourceafklaringsforløb for mennesker med autisme eller lignende udfordringer. Forløbets varighed er op til 6 måneder med mulighed for yderligere forlængelse.

START AUGUST 2014 - I august måned i år starter de første kandidater på ressourceafklaringsforløb på Langvadbjerg i Herning. Ressourceafklaringsforløbet henvender sig til personer, der har autisme og lignende komplekse udfordringer ud over ledighed. Deres erhvervsneafklaring har som oftest ikke tidligere kunnet løses gennem en indsats efter 'Lov om aktiv beskæftigelse' eller efter "Lov om aktiv socialpolitik".

FOKUS PÅ SÆRLIGE EVNER - Formålet er at afklare kandidatens kompetencer, som efterspørges i erhvervslivet. Fokus er på de særlige evner bl.a. indenfor logisk tænkning, IT-kompetencer og evnen til at fastholde koncentrationen, mønstergenkendelse og et særlig fokus på detaljer.

Målet er, at kandidaten kommer i uddannelse eller i job og bliver selvforsørgende hurtigst muligt. Særligt job indenfor IT-området er prioriteret.

VARIGE JOBS - Den store forskel fra almindelige ressourceafklaringsforløb generelt er, at der allerede under forløbet tages kontakt til virksomheder med det formål at skabe varige jobs ved afslutningen af erhvervsafklaringsforløbet. Herunder forberedes virksomhederne til at inkludere kandidater som kommende medarbejdere.

FOR MERE INFORMATION - Læs mere på vores hjemmeside www.autismecentervest.dk eller kontakt **Søren Dalgaard**: Mobil 5044 2315 - Mail sbd54@youmail.dk.

Autismecenter Vest

– en del af Langvadbjerg Fonden

BOGANMELDELSE

”Bedre hverdag for familier med Aspergers syndrom”

Af Anne Skov Jensen

Med hjertevarme, alvor og humor fortæller forfatteren om mange af de tanker, følelser og udfordringer, en hverdag kan byde på i en familie med Aspergers syndrom.

”Bedre hverdag for familier med Aspergers syndrom” er en guide til det daglige liv med børn med Aspergers syndrom eller andre autisme spektrum forstyrrelser; den afdækker de væsentligste udfordringer for familierne og vejleder i, hvordan man bedst tackler dem. Der gives konkrete værktøjer til at håndtere alt fra badetid og supermarkedsbesøg til familiesammenkomster og skole-hjem-samtaler. Der er praktiske og brugbare redskaber til at skabe et trygt miljø og en bedre hverdag for hele familien.

Bogen henvender sig især til forældrene. Den kan dog med fordel også læses af bedsteforældre eller andre familiemedlemmer samt fagfolk og alle andre, der har autisme inde på livet.

Den er skrevet af Kristi Sakai, som er mor til 3 børn med Aspergers syndrom. Den danske udgave er oversat og bearbejdet af Anne Skov Jensen, der selv er mor til to børn med Aspergers syndrom.

Bogen er udgivet af forlaget Frydenlund.

- Atlass handler ikke om at ændre på et barn eller at få det til at opføre sig på en bestemt måde, fastslår Michael McCreddie.

Vi sidder i et lille lokale på Heimdal, der er en århusiansk døgn- og aflastningsinstitution for børn og unge med autisme eller svær ADHD, og den skotske chefspsykolog, professor og forsker har netop afsluttet dagens workshop om Atlass, som han her i Danmark udvikler i tæt samarbejde med netop Heimdal og en specialskole for samme målgruppe – Langagerskolen i Viby J.

Blikket er fast, og Michael McCreddie gentager sætningen for lige at sikre sig, at budskabet er sivet ind. Det er nemlig noget helt andet end det enkelte barn, der skal ændres:

- Mennesker med f.eks. autisme er ofte meget stressede. Det er der masser af forskning, der viser. Deres familier er stressede, og det kan være meget stressende at støtte folk med autisme. I stedet for at ændre på børn og voksne med autisme, hvilket man groft sagt ikke har haft held med i de godt 70 år, man har kendt til autisme, så handler det om at se på forholdet og den stress, der kan være mellem folk med autisme og deres nære relationer. Det handler om at ændre på de stressede situationer og at mestre strategier til at mindske stress – ikke mindst hos sig selv. Stress er en transaktion og ikke noget, der kun går en vej, forklarer Michael McCreddie.

Han har forsket i netop nære relationer og stress og har stor erfaring i at arbejde med og støtte børn med udviklingsforstyrrelser, deres familier og professio-

Drop symptom- behandling og se på helheden

Stressforståelse og strategier til at nedbringe stress bør være hjørnestenen i det daglige arbejde med børn med udviklingsforstyrrelser (f.eks. autisme og ADHD), mener Michael McCreadie. Han er en af forskerne bag Atlass, der er en radikal anderledes måde at tænke på i forhold til børn med autisme, ADHD og andre udviklingsforstyrrelser.

Af freelancejournalist
Rebekka Andreasen

nelle især i Skandinavien, Irland og i Storbritannien. Selvom Atlass adskiller sig fra mange andre tilgange til børn med autisme og ADHD ved ikke at være målrettet et ønske om at ændre en adfærd, pointerer Michael McCreadie at det ikke handler om enten eller, men at Atlass er et supplement til andre strategier og værktøjer og en naturlig udløber af bl.a. Studio III, der lægger vægt på forståelse af reaktioner hos mennesker i konflikt.

Tag hånd om din egen stress først

- Jeg sammenligner det med at sidde i et fly, hvor stewardessen gennemgår sikkerhedsforanstaltningerne og instruerer dig i, hvordan du skal putte din iltmaske på, før du skal hjælpe dit barn med masken. Du er nødt til at tage hånd om og forstå din egen stress, før du kan hjælpe dit eget barn eller det barn, du profes-

sionelt støtter. Atlass er en mere holistisk måde at anskue støtteindsatsen på. At se på det store billede i stedet for kun en lille fraktion. Og din egen stress er en del af det billede, understreger Michael McCreadie.

Linda Holm, der er specialpædagogisk konsulent på Heimdal, er en af de foreløbig få Atlass-instruktører i Danmark. Atlass har påvirket hendes måde at arbejde på, og hun understreger, at det er en ny måde at anskue tingene på mere end et konkret værktøj:

- Det handler rigtig meget om mig selv. Hvilken rolle spiller jeg selv i den her situation? Hvordan er jeg selv, når jeg bliver stresset? Det har været en øjenåbner. Tidligere havde jeg ofte min egen agenda og en ide om, hvordan jeg ville håndtere en situation med et barn eller forældre. Nu samarbejder jeg mere med dem, der er

i situationen. Det handler om at stoppe op og reflektere – ikke kun over et barns opførsel, men også at have øje for, hvad jeg selv gør for at påvirke denne opførsel negativt. I stedet for at tænke, at der er noget galt med barnet, så tænker jeg, er der måske noget galt med omgivelserne. Er der for meget lys, for mange lyde? Det kan også være, at barnet trænger til en gåtur eller er sulten.

Birgit Willum, der er pædagogisk konsulent på Langagerskolen, er også uddannet Atlass-instruktør. Hun tilføjer:

- Vi har mange værktøjer, når vi arbejder med børn med udviklingsforstyrrelser, og mange gode værktøjer, men nu skal jeg i højere grad tænke på, hvad jeg selv signalerer over for barnet – måske er det mig, der stresser. Jeg er mere fokuseret på processen frem for at finde en løsning på et enkelt problem. Når jeg skal tackle en vanskelig situation med et barn eller personale, tænker jeg, vi er i samme båd og sammen om det. Hvis du ikke er villig til at arbejde med dig selv, så nytter Atlass ikke noget.

Stress i sofaen

Michael McCreadie forklarer, at man som udgangspunkt faktisk bør antage, at personer med autisme eller ADHD er i en form for stresstilstand hele tiden – også selvom deres adfærd er rolig. Atlass udfordrer derfor også manges opfattelse af, hvad stress er. Man kan godt være stresset, selvom man glori ud i luften. Michael McCreadie nævner som eksempel en mand først i tyverne med autisme. De ansatte på mandens bosted var overbeviste om, at den unge mand var afslappet, når han sad i sofaen og så tv, fordi han umiddelbart virkede rolig. Men en måling af hans puls afslørede, at pulsen galopperede af sted med over 100 slag i minutet. Da den unge mand derimod kom ud og hoppe på trampolin, faldt hans puls dramatisk. Og han stressede af, modsat hvad mange andre vil opleve, når de er fysisk aktive.

- Vi skal ikke bare gå ud fra, at vores formodninger og opfattelser er de rigtige og presse det ned over hovedet på mennesker med autisme eller ADHD, fastslår Michael McCreadie og fortsætter:

- Jeg håber, at vi begynder at ændre vores måde at tænke på. Alt for længe har vi ignoreret mennesker med udviklingsforstyrrelses velbefindende. Vi tænker, at så længe de ikke opfører sig såkaldt udfordrende, så må de være tilfredse og glade. Det er ikke nødvendigvis sandt.

Vi går meget i dybden med, hvordan en person med en udviklingsforstyrrelse kan opfatte og sanse en situation anderledes, end du selv gør, og at det kan spille en væsentlig rolle.

Spørgsmål er så, hvordan man overhovedet har en mulighed for at vurdere, om et barn har forhøjet stress. Atlass-programmet opfordrer faktisk til at måle pulsen som en metode og at være opmærksom på alt det, der kan indikere stress. Dårlig søvn er ofte første tegn. Da børn med autisme eller ADHD kan have et anderledes søvnmønster, er det vigtigt at snakke med personer, der kender barnet og kan bemærke, om der er ændringer i mønstret. Er barnet mere trist end normalt, er det mere vegeerende eller måske mere ophidset? Spiser barnet ordentligt og får det motion? Michael McCreadie nævner, at han i nogle sager med meget selvskadende børn har målt deres niveau af stresshormonet kortisol for at få en fornemmelse af, om de havde forhøjet stress.

Fysisk sygdom kan også resultere i stress, fastslår forskeren og nævner en dreng, han har arbejdet med. Han var svært selvskadende og slog sig igen og igen på sin kind. Han var på nippet til at få antipsykotisk medicin, da man forgæves havde afprøvet forskellige tiltag. Drengen havde også været til tandlæge, der ikke mente, der var noget galt. Michael McCreadie var dog overbevist om, at der var noget fysisk i vejen, og da barnet endelig fik taget røntgenbilleder af sin kind, viste det sig, at han havde en meget smertefuld visdomstand, som ikke umiddelbart var synlig.

- Havde vi udelukkende reageret på hans opførsel, så havde han været på antipsykotisk medicin. Så havde han ikke fået rette hjælp. Hvis vi forstår stress, så forstår vi hans ophidselse, og hvis vi forstår hans ophidselse, så kan vi få ham ud af den og stoppe selvskadende adfærd.

Masser af fordele

Michael McCreadie fastslår, at vi alle oplever stress indimellem. Det bør vi anerkende, og i en organisation bør der være plads til at sige, at man oplever stress.

- Det handler i høj grad om, hvordan du mestrer og håndterer situationer, og det kan man heldigvis lære folk at gøre på en sund måde, hvad enten det drejer sig om stress hos personale, børnene eller deres familier, understreger han og tilføjer, at netop derfor arbejder Atlass med en gennemarbejdet handleplansstruktur, der kan guide den enkelte igennem en stressforebyggende indsats.

En væsentlig del af Atlass er også at styrke professionelle i at lytte til forældrene. Ved at kende deres forhistorie kan man finde ud af, hvordan familier tackler og håndtere udfordringer. Og er man stresset, har man et begrænset antal af handlemuligheder og giver måske op.

Det kan være diffust at måle, om Atlass gør en forskel for mennesker med udviklingsforstyrrelser og deres omgivelser. For hvordan måler man f.eks. forholdet mellem mor og søn, spørger Michael McCreddie retorisk og understreger, at fordelene alligevel er massive. Børnene og deres familier får bedre livskvalitet, et sundere liv både fysisk i form af bedre blodtryk, mindre brug af medicin, mindre stressrelaterede sygdomme etc., men det påvirker også psyken positivt med færre konflikter til følge, mere glæde og ikke mindst flere redskaber til at håndtere stress, så man kan mestre de vanskelige situationer, der unægtelig vil opstå.

- Vi har for nylig undersøgt forældres stress i forbindelse med, at de fulgte et Atlass-program. De oplevede en markant reduktion af deres egen stress selv seks måneder efter kurset var færdigt. Hvad mere interessant er, så opfattede de også deres børns opførsel som markant mindre stressfyldt – og det uden at vi på noget tidspunkt har set børnene – men udelukkende ud fra forældrenes egen opfattelse. Det er dybtgående og gør mig stolt og glad og optimistisk. Jeg tror, at Atlass har en lang levetid foran sig.

OM MICHAEL MCCREADIE

Skotske Dr. Michael McCreddie har mange års erfaring med mennesker med udviklingsforstyrrelser. Han er klinisk chef for Studio III Clinical Services og leder af Atlass-programmet, som han har udviklet i tæt samarbejde med Dr. Andrew McDonnell. Han har forsket i udviklingsforstyrrelser og stress og rådgiver institutioner i især Storbritannien, Irland og Skandinavien. Michael er også professor på Det nationale center for autistestudier på Universitetet i Strathclyde i Skotland, hvor han kommer fra.

OM ATLASS

I Danmark er det døgn- og aflastningsinstitutionen Heimdal og specialskolen Langagerskolen, der har licens til at uddanne Atlass-instruktører i tæt samarbejde med lederne af programmet. Netop fordi Atlass ikke er et færdigt koncept og en bestemt måde at håndtere et barn på, men handler om støtten hele vejen rundt om barnet, så skal man tage højde for kulturen – både i det enkelte land, men også i familien og kulturen i organisationen. Det er et partnerskab med andre ord. Fra Canada til Australien er der interesse for Atlass-programmet, og de danske samarbejdspartnere er med helt i front med at udvikle danske Atlass-instruktører, der arbejder med børn og de professionelle omkring barnet for at sikre en stressreducerende indsats. Der findes utallige undersøgelser, der påviser, hvordan stress påvirker os biologisk, psykologisk og neurologisk, og på et Atlass-kursus bliver det tydeligt, hvordan stress påvirker krop og psyke – og hvordan det kan påvirke kvaliteten af det pædagogiske arbejde, man som medarbejder yder. På et Atlass-kursus får man bl.a.:

- Forståelse for sammenhæng mellem stress og hvordan det påvirker os
- Viden om generel menneskelig udvikling
- Viden om sensoriske forskelle/udfordringer
- Viden om stress både i forhold til neurotypiske mennesker og mennesker med autisme/ADHD
- Indsigt i egne handlemønstre og inspiration til at bruge denne viden konstruktivt
- En gennemarbejdet handleplansstruktur, der kan guide en igennem en stressbyggende indsats

Uddannelsesforløb i Atlass for professionelle og pårørende i 3 moduler:

1. mandag d. 18. august til fredag d. 22. august.
2. torsdag d. 2. oktober til fredag d. 3. oktober.
3. onsdag d. 26. november til torsdag d. 27. november.

Spørgsmål kan rettes til : Lone Street Nielsen.
mail: kursus@autismeforening.dk
eller på telefon: 20576330

Fuld af forhåbninger...

MICHAEL MCCREADIE, EN AF DE STORE FOREGANGSMÆND PÅ VERDENSPLAN INDENFOR SAMMENHÆNGEN STRESS OG AUTISME, OPLEVER, AT VI LIGE SÅ STILLE ER VED AT ERKENDE OMGIVELSERNES STRESS SOM EN FAKTOR.

Michael McCreadie, klinisk chef for Studio III Clinical Services i England og leder af ATLASS programmet. Psykolog og en af de førende eksperter i verden, når det handler om psykologiske, biologiske og adfærdsmæssige aspekter af stress relateret til børn og unge med autisme. Han er for øjeblikket involveret i et internationalt forskningsprojekt, der ser på mulighederne for at reducere stress hos børn og unge og deres familier.

Af journalist Merete Rømer Engel

Michael McCreadie er engelsk psykolog og en af hovedaktørerne bag den mere respektfulde og ligeværdige måde at forholde sig til mennesker med autisme på, som organisationerne Studie III og Atlass står for, og som de seneste år har bredt sig til Danmark. Michael McCreadie har været i Danmark og holde foredrag et par gange og er en stor inspirator og samarbejdspartner for blandt andre psykolog Bo Hejlskov Elvén, som har været med til at udbrede de nye tanker om stressreduktion som et vigtigt værktøj i arbejdet med mennesker med autisme i Danmark. For at introducere Michael McCreadie for vores læsere har vi på Autismebladets redaktion valgt at stille ham nogle spørgsmål via mail. Her følger svarene i vores oversættelse.

Hvordan ser du udviklingen i Storbritannien og Europa, når det handler om autisme og lige rettigheder/menneskerettigheder?

Michael McCreadie: –Jeg oplever, at der i mange lande i Europa de seneste år har været en positiv tendens til at inkludere principperne fra menneskerettighederne på plejeområdet. Problemerne opstår, når vi ser på psykiatrilovene og det faktum, at i det meste af Europa hører autisme under netop psykiatrilovene.

I mange europæiske lande sættes psykiatriloven over menneskerettighederne, hvilket giver sundhedspersonalet magt til fysisk eller ved hjælp af medicin at fastholde eller begrænse en patients udfoldelse. Jeg oplever, at der mangler overblik over, hvordan disse metoder bruges, og for lidt forskning i deres brug overfor mennesker med autisme. Problemet med dette øges af, at der er en del personale, som ikke har nogen viden om autisme, men ikke anerkender denne mangel på viden. Disse sundhedspersonaler mistolker ofte patienternes opførsel og tror, det handler om en sindssygdom, hvilket kan føre til den meget u hensigtsmæssige brug af magt, som er tilladt ifølge psykiatriloven. Hvis det skal ændres, kræver det, at den øverste ledelse får en viden om autisme og er villig til at udfordre personalets beslutninger.

Accepterer man på mange skoler og i andre institutioner at fastholde mennesker med autisme, hvis de bliver vrede eller voldelige?

Michael McCreadie: – Det eneste tidspunkt, hvor jeg mener, det er acceptabelt at holde nogen person fast, hvad enten de har autisme eller ej, er, hvis der er en stor risiko for, at personen gør fysisk skade på sig selv eller andre. Personaler anvender ofte fysisk magt, når de mangler tillid, er stressede, hvor de ved for lidt om autisme, eller hvor de fysiske rammer ikke passer til personen med autisms behov. Ingen af disse grunde retfærdiggør nogen former for magtanvendelse, og skoler og andre institutioner burde have hjælp til at mindske denne magtanvendelse.

Hvordan vinder Studie III´s og dine tanker om stressreduktion terræn i England i disse år?

Michael McCreadie: – Vi oplever stor interesse for stressreduktion. Vi er fornylig blevet bedt om at skrive særlig udgave af "Good Autism Practice", hvor vi diskuterer vores arbejde inden for dette felt. Og vi får stadig flere opgaver i England og i Irland, men også i Danmark. Desuden har en delegation fra Australien og Canada lige været på besøg hos os i England en uge for at høre om de måder, hvorpå vi arbejder med stressreduktion, og de vil nu bygge stress-reduktion ind i deres modeller som støtte til mennesker med autisme.

Hvordan ser du fremtiden, når det handler om at reducere stress for mennesker med autisme?

Michael McCreadie: – Som psykolog er jeg blandt andet interesseret i, hvordan stress overhovedet kommer ind i kroppen. Stress er en transaktion mellem personen og omgivelserne, og først når man erkender det, kan vi komme videre. Vi ser allerede en stor interesse for denne sammenhæng. Jeg tror, at vi i den nærmeste fremtid vil se langt flere skoler, institutioner for voksne og medlemmer af de enkelte familier fokusere på, hvordan de reducerer stressen i sig selv. Og de gør det netop som en del af arbejdet med at reducere stressen hos den person med autisme, som de tager sig af. Fremtiden tegner meget spændende

Sådan kan man arbejde med unges selvforståelse...

I efteråret 2013 udbød Kredsforeningen Østjylland, i samarbejde med Dorthe Hölck, Go between og Kirsten Bundgaard, Neuro- Team, et Selvforståelsesforløb (SF) over otte gange. Det særlige for dette SF kursus var, at det var målrettet mod unge, der er inkluderet i det ordinære uddannelsesmiljø.

Formålet med et kursusforløb til denne målgruppe var, foruden indføring i teoretisk og faktuel viden om autisme, at give de unge mennesker mulighed for at tale med andre unge om, hvad autismen betyder for dem i deres hverdag – både i skolen og i fritiden.

Inden starten var de unge til en visitationssamtale – hvor begge kursusledere var tilstede. Formålet var at møde den enkelte unge, få præsenteret indholdet i kurset og sikre, at den unge var i stand til at møde op de otte gange – efter en lang skoledag.

Alle kursusgangene var planlagt fra kl. 17 til 19.30, hvilket betød, at vi spiser sammen, enten midt i forlø-

bet eller som afslutning på aftenen. Derfor var det også vigtig for os at få talt med den unge om spisevaner og lysten til at spise sammen med andre.

Da visitationssamtalerne var overstået, stod vi med et hold på fem unge mennesker, som alle havde lyst til at følge et kursus i Selvforståelse, hvor fokus var målrettet betydningen af at have en autismediagnose.

Kursisternes alder var fra 15 til 19 år - fire unge mænd og en ung kvinde. Tre af de unge var i gang med 10. klasse, én gik i gymnasiet og én var i gang med en landbrugsuddannelse. De unge mennesker var meget for-

skellige, men havde det til fælles, at de alle var interesserede i at få mere viden om autisme, og de havde alle lyst til at møde andre med autisme. To af kursisterne havde ikke mødt andre med denne diagnose før og var derfor rigtig spændte på at møde andre unge med ASF.

Alle kursister fik udleveret en personlig mappe med deres navn på – mappen blev efterhånden fyldt med det teoretiske kursusmateriale, der blev brugt over de otte gange. Efter sidste kursusdag fik de mappen med hjem, hvilket giver den enkelte mulighed for at genopfriske den viden, de har fået, og at dele deres nye viden med andre interesserede.

1. KURSUSDAG:

De unge var forberedt på, at de skulle lave en kort præsentation for hinanden, hvilket gik rigtig fint.

Herefter gik vi i gang med en grundlæggende introduktion til autismen. Det var tydeligt, at det var spændende for de unge at få teorien omkring autismediagnosen forklaret.

De bød godt ind, når de blev spurgt, om de kunne kende de ting, vi beskrev for dem.

Aftenen forløb med undervisning, spisning og vi sluttede af med, at de unge lavede en skriftlig evaluering på den konkrete kursusgang (sådan var alle kursusgangene planlagt).

2. KURSUSGANG:

Det var tydeligt, at den værste nervøsitet var brudt, og snakken gik let blandt de unge og os undervisere. Fokus var denne gang på sanserne og sansefølsomhed og de udfordringer, det kan give. Vi havde besøg af en voksen mand med ASF og ADHD, som fortalte om sine sansemæssige udfordringer og de udfordringer, han generelt har oplevet og stadig oplever i sit liv. Han beskrev overfor de unge, hvordan han samarbejder med Kirsten om at få tydeliggjort, hvad der stresser ham, med det formål at få udviklet strategier til at håndtere sine sensoriske udfordringer og sin stress.

Det var meget spændende for de unge mennesker at møde en voksen med diagnosen. Det gjorde indtryk, og de fik stillet mange gode spørgsmål til ham.

3. KURSUSGANG:

Fokus var identitetsdannelse – et emne, som er rigtig vigtigt at tale om, fordi de unge med ASF, som er inkluderende, ofte bliver usikre på sig selv. Teenageårene er ofte svære, og for denne gruppe unge kan det opleves endnu sværere, fordi de sociale koder kan være så svære at aflæse og finde sin egen identitet i, og fordi de ofte synes, de har de samme behov som deres jævnaldrende klassekammerater – og så alligevel ikke!

4. KURSUSDAG:

Fokus denne gang var stress og hvilken betydning, det kan have på ens adfærd og trivsel. Vi talte om, hvilke grundlæggende faktorer der kan stresser den enkelte, hjulpet på vej af undervisningen fra 2. kursusgang, og fik tydeliggjort, hvilke kompensationsstrategier der kan benyttes i bl.a. et uddannelsesforløb. Vi havde bl.a. nogle tangels, en vægtvest og lignende hjælpemidler, som de fik mulighed for at prøve. Vi introducerede også andre ideer, og de unge udvekslede erfaringer i håndteringen af deres eventuelle sensoriske og andre udfordringer. Det var spændende for de unge at erfaringsudveksle – og tydeligt at opleve, at det var en lettelse for den enkelte at møde andre, som havde lignende udfordringer.

5. KURSUSDAG:

Fokus for denne gang var inklusion og venskaber. Vores fokus var at få de unge til at snakke om deres behov for venskaber og perspektivere begrebet med det formål at få belyst, at venner kan bruges til mange forskellige ting.

De unge oplevede, at de havde et forskelligt behov for at danne venskaber – lige fra lysten til at gå i byen og drikke sig fuld til at spille i band eller primært have venner via internettet. Det var helt fantastisk at være vidne til den fordomsfrie måde, de unge mødte hinandens perspektiver på venskaber med.

5. KURSUSDAG:

Den kognitive model og automatiske negative tanker, og hvordan man får bugt med dem, var sjette tema. Vi arbejdede med at afdække de negative tanker, der ofte kommer helt af sig selv. Vi snakkede om, hvordan man kan finde hensigtsmæssige og gode modtanker til de uhensigtsmæssige negative automat tanker, der let popper op hos denne gruppe unge.

7. KURSUSDAG:

Fokus på uddannelses- og arbejdsmuligheder for unge med ASF. Til dette oplæg havde vi en ung informatør, som fortalte de unge mennesker om den betydning, det har haft for ham at få sin diagnose. Han forklarede de unge vigtigheden af, at unge som ham turde stille sig frem og fortælle om autismen.

Igen mange spørgsmål fra de unge mennesker – som var imponerede over det, den unge mand kunne formidle til dem.

5. KURSUSDAG:

Opsamling på de tidligere kursusgange – med mulighed for at få stillet de spørgsmål, den enkelte unge manglede svar på.

Udvidet evaluering – som denne sidste gang blev gennemgået, så kursisterne fik mulighed for at få indsigt i, hvad kurset har betydet for den enkelte.

Nogle af de unges udsagn kommer her – vi har fået lovet at bruge dem i denne artikel

- **Det har været en oplevelse, at møde andre unge med ASF. Godt at høre deres erfaringer med en autismediagnose.**
- **Jeg havde det sådan, at jeg kun kom fordi mine forældre synes, det var en god ide – jeg var helt 'sort' – Nu er jeg glad for, at jeg gjorde det, for jeg har lært meget.**
- **Jeg synes, vi har hørt så meget interessant – det var rigtig godt at møde voksne med ASF.**
- **Ja – jeg vil gerne anbefale sådan et kursus til andre med autisme.**

Læs mere på www.autismeoj.dk

ATLASS - UDDANNELSESFORLØB
FOR PROFESSIONELLE OG PÅRØRENDE

Landsforeningen Autismes Kurser og Konferencer

Drop symptombehandling og se på helheden.

Stressforståelse og strategier til at nedbringe stress bør være hjørnестenen i det daglige arbejde med børn med autisme, mener Michael McCreadie. Han er en af forskerne bag Atlass, der er en radikal anderledes måde at tænke på i forhold til børn med autisme.

Landsforeningen Autisme udbyder uddannelsesforløb i Atlass for professionelle og pårørende i 3 moduler:

1. mandag d. 18. august til fredag d. 22. august.
2. torsdag d. 2. oktober til fredag d. 3 oktober.
3. onsdag d. 26. november til torsdag d. 27. november.

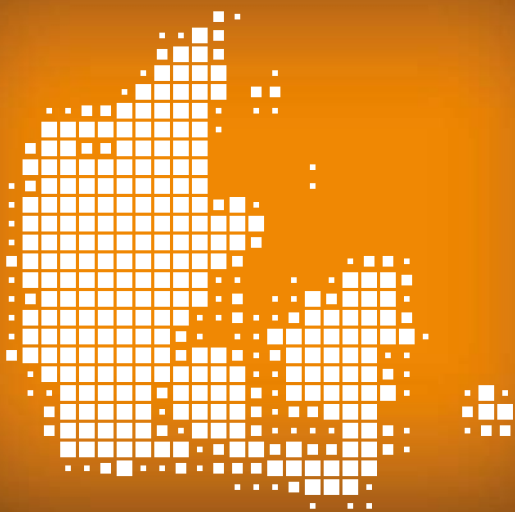
Spørgsmål kan rettes til : Lone Street Nielsen.
mail: kursus@autismeforening.dk eller på telefon: 20576330

Fonden
SAMRÅDET

Indsigt og fremsyn

INTERNATIONAL AUTISME KONFERENCE

6-7. november 2014 - Skive - Danmark - www.skivekonferencen.dk

KREDS BORNHOLM

Formand:
Tomas Schilling Nielsen Tlf. 61 77 05 26
E-mail: schilling.nielsen@gmail.dk

KREDS FYN

Formand:
Else Worm Jørgensen Tlf. 29 88 87 98
E-mail: elseworm@gmail.com

AUTISMUFELAGIÐ/KREDS FÆRØERNE

Formand:
Jørmund Foldbo Tlf. +298 50 90 31

KREDS KØBENHAVN/FREDERIKSBERG

Formand:
Tine Heerup Tlf. 33 11 46 71
E-mail: tine.heerup@gmail.com

KREDS LIMFJORD

Formand:
Maj-Britt Sørensen Tlf. 30 33 94 53
E-mail: formand@kredslimfjord.dk

KREDS MIDTVEST

Formand:
Søren Dalgaard Tlf. 53 11 31 45
E-mail: sbd54@youmail.dk

KREDS NORDJYLLAND

Formand:
Jørn Poulsen Tlf. 98 15 32 42
Kontakt telefon: Tlf. 30 25 92 10
E-mail: jp@autismenord.dk

KREDS NORDSJÆLLAND

Formand:
Allan Jensen Tlf. 60 95 16 77
E-mail: allanjensen51@hotmail.com

KREDS ROSKILDE

Formand:
Uffe Mohrsen Tlf. 43 90 19 56
E-mail: gul-mohrsen@mail.dk

BORNHOLM

Bedsteforældre-samtalegruppe

Første tirsdag i hver måned fra 10.00–12.00 afholder kredsen møde for bedsteforældre
Samvær(d)huset i Søndergade 27 i Rønne

Hvis man ønsker at deltage, kan man møde op på datoen; man er også velkommen til at ringe til Tomas Schilling Nielsen på tlf. 6177 0526 for at høre nærmere om mødet.

Folkemøde

Torsdag den 12. juni til søndag den 15. juni

Det er 4. år, det kører, og der forventes omkring 60.000 besøgende. Der er omkring 300 stande ved dette års Folkemøde, og Kreds Bornholm er at finde på stand nr. 47. Den ligger nordvest for Nettos indgang på Kæmpestranden.

Her vil vi være til stede og oplyse om autisme og de problemer, der er, og vi tager en snak med alle, der kommer og kontakter os. Vi viser korte "autisme-film" på vores tv-skærm.

Kredsens formand, Tomas Nielsen, er med i en fælles event i DH-regi om inklusion.

Folkemødet - Danmarks politiske festival på Bornholm - finder sted hvert år i uge 24 i den nordbornholmske havneby Allinge. Folkemødet er dermed en årlig påmindelse om, at det åbne danske demokrati er værd at værne om og påskønne.

Folkemødet er et non profit-foretagende under Bornholms Regionskommune.

Kredsene

AKTIVITETER

KØBENHAVN/ FREDERIKSBERG

En aften med Camilla Rau Petersen

Onsdag den 18. juni, kl. 19.00-21.00

Valby Kulturhus, 5.sal, Valgårdsvej 4, Valby

Camilla Rau Petersen er videojournalist og forfatter til bogen "Kvinder og piger med Asperger". Til medlemsarrangementet vil hun formidle erfaringer om at være kvinde med asperger på jobmarkedet. Hun vil både læse op fra bogen og vise korte film, hvor tre kvinder fortæller om deres vidt forskellige erfaringer i den private og i den offentlige sektor.

Læs mere på vores hjemmeside www.autismeforeningen.dk, vælg Kreds København/ Frederiksberg, hvor der kommer flere detaljer, når datoen nærmer sig.

NORDSJÆLLAND

Temaaften om isolation

Torsdag den 12. juni, kl. 19.00-21.30

CSU Egedammen, Skovledet 14, 3400 Hillerød

Vi får besøg af specialkonsulent Lulle Scheel fra Center for Autisme. Der ses en stigning i antallet af unge/voksne, som isolerer sig i hjemmet og ofte ikke ønsker, eller kan se, noget alternativ hertil. Forældre og fagfolk giver ofte udtryk for magtesløshed i denne situation, da de unge/voksne selv giver udtryk for ikke at ville ændre deres situation. Temaaftenen vil belyse denne problemstilling ud fra typiske bagvedliggende årsager, relevante tilgange og handlemuligheder. Alt sammen for at give os perspektiver på, hvordan vi kan forstå og håndtere det, når den unge/voksne med autisme isolerer sig i hjemmet

Tilmelding på mail autismetilmelding@gmail.com senest den 5. juni 2014. (Opgiv gerne telefonnr., såfremt der opstår akut behov for ændring). Alle er velkomne.

ROSKILDE

Temaaften i juni

Kreds Roskilde holder en spændende temaften i juni med Trine Uhrskov fra Sopra om motivation. Ved deadline for dette blad var detaljerne ikke på plads, så følg med på hjemmesiden. Der vil også blive sendt invitation på mail til kredsens medlemmer.

Husk at rette mailadresse!

Vi får stadig mails retur, når vi sender mails til medlemmerne - så har du ikke hørt fra os for nylig på mail, opfordrer vi til, at du får rettet din e-mail adresse hos omstilling@autismeforening.dk.

STORKØBENHAVN NORD

Grillaften

Onsdag den 18. juni 2014, kl. 17.00 til ca. 21.30

Bakkeskolen, Taxvej 25, 2880 Bagsværd

For billetbestilling følg link på hjemmesiden www.autismeforening.dk under Kreds København Nord. Bestilling skal ske senest den 17. juni 2014 kl. 17. Efter sidste frist er det IKKE muligt at bestille billet.

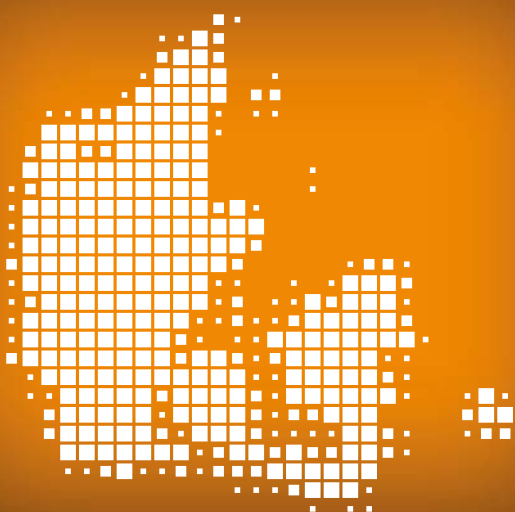
Weekend-forældrekursus: Hvordan skal det gå, når vi forældre ikke er her mere?

**Lørdag den 20. september 2014, kl. 9.30
til søndag den 21. september 2014, kl. 13**

Kysthusene Gilleleje, Tinkerup Strandvej 8A,
3250 Gilleleje

Mange pårørende til mennesker med en autisme spektrum forstyrrelse har ikke gode erfaringer med, at kommuner kan/vil/evner at hjælpe vore børn redeligt, rettidigt og vedholdende.

På weekendkurset vil vi diskutere, om der er nogle psykologiske redskaber til at håndtere den frygt,

KREDS STORKØBENHAVN NORD

Formand:

Guri Spiegelhauer Tlf. 28 18 19 74

E-mail: guspi@xline.dk

KREDS STORKØBENHAVN VEST

Formand: Ditte Frørup

E-mail: mail2ditte@yahoo.dk

KREDS STORSTRØM

Formand:

Michael Weyand Tlf. 51 33 96 65

E-mail: mw@nakskov-gym.dk

AS-repr.:

Line Mackenhauer

E-mail: lima44@live.dk

KREDS SYDVESTJYLLAND

Kontaktperson:

John Olesen Tlf. 22 18 44 08

E-mail: birgitogjohnlesen@privat.dk

KREDS SØNDERJYLLAND

Formand:

Bettina Østergaard Tlf. 20 82 42 52

E-mail: kontaktlaks@gmail.com

KREDS TREKANTEN

Formand:

Dorte Schandorph Jensen Tlf. 29 67 00 67

E-mail: dortesjens@mail.dk

KREDS VESTSJÆLLAND

Formand:

Helle Stærk Hansen

E-mail: helle@kejsers-hansen.dk

KREDS ØSTJYLLAND

Formand:

Marianne Banner Tlf. 50 43 83 61

E-mail: marianne_banner@yahoo.dk

AS-repr. voksne:

Jane Hellkvist Tlf. 30 20 38 94

AS-repr. børn:

Elsebeth Svane Tlf. 86 21 06 06

utryghed og utilstrækkelighedsfølelse, som mange pårørende har i forhold til, at vi jo ikke lever evigt og kan hjælpe vore børn i al fremtid. Hvordan kan vi forliges med at sige, at vi har gjort alt, hvad vi kunne, og finde ro i sjælen i forhold til alle de bekymringer, vi kan have om vore børns fremtid uden os?

Hvilke juridiske hjælpemidler kan tages i brug for at sikre vore børns fremtidige trivsel? Det rejser i sig selv en masse juridiske spørgsmål i relation til arv, testamente, værgemål mm.

Er det en god ide at etablere en besøgsordning? Og hvordan? Er der andre ting, vi kan gøre for at sikre vores børn en god fremtid?

Alt afvikles i en blanding af oplæg, gruppearbejde og hyggeligt samvær.

Oplægsholdere er: Psykolog Marianne Verdel, Center for hjerneskade, Advokat Lene Diemer, Advokat Susanne Borch

Billetter koster kr. 450,- pr. person, hvis man bor i dobbeltværelse, og kr. 650,- pr. person, hvis man bor i enkeltværelse. Arrangementet er forbeholdt Kreds Stor-københavn Nords medlemmer.

Hvis man ikke er medlem af Kreds København Nord, er priserne kr. 1.530,-, hvis man bor i enkeltværelse, og kr. 1.280,-, hvis man bor i dobbeltværelse. Man kan kun komme i betragtning, hvis kredsen ikke selv kan fylde kurset op. Hvis man er interesseret i at stå på standby-liste, skal man sende mail til mail@autisme-storkbh.dk.

For billetbestilling følg link på hjemmesiden www.autismeforening.dk under Kreds København Nord.

Bestilling skal ske senest den 1. september 2014 kl. 9.30. Efter sidste frist er det IKKE muligt at bestille billet. Der er et begrænset antal billetter.

Kredsene

AKTIVITETER

STORKØBENHAVN VEST

Foredrag: Få et lettere liv som udfordret forælder

Torsdag den 19. juni 2014, kl. 19-22

Taastrup Medborgerhus, Taastrup Hovedgade 71,
2630 Taastrup

Vil du gerne vide, hvordan du undgår at blive slidt op som forælder til et handicappet barn?
Hvordan du i stedet står solidt og med god energi midt i alle dine udfordringer?

Så kom og bliv inspireret af Anette Kjærgaard. Hun er selv mor til en ung mand med atypisk autisme og arbejder som mentor for forældre til børn med ASF, ADHD, OCD m.v.

Arrangementet er gratis. Der går bus og tog lige til døren, ligesom der forefindes p-pladser tæt på.

Tilmelding på kredsstorkbenhavnvest@yahoo.com,
- afvent bekræftelse.

Se også mere på vores Facebookside
"Landsforeningen Autisme kreds Storkøbenhavn Vest"

Vi glæder os til at se jer.

STORSTRØM

**HUSK vores næste netværkscafé-arrangement.
Info om tid og sted mv. finder du på vores hjemmeside www.autismeforening.dk
"Kreds Storstrøm" under "Kalender".**

SYDVESTJYLLAND

Se køerne danse

Søndag den 25. maj 2014, kl. 10.30

Marije & Jan Jacobsen, Fåborgvej 93, Fåborg,
6818 Årre (Mellem Fåborg og Agerbæk)

Vi lukker vores 140 Jerseykøer på græs for børn med autisme og deres familie.

Der er mulighed for:

- Spisning af medbragt mad og drikke
- Se staldene
- Klappe og snakke med kalvene
- Lege i halmen
- Smage på ost fra Endrup Mejeri
- Autismeforeningen Kreds Sydvestjylland sponsorerer saftevand, kaffe, te og kage.

Festlighederne slutter ca. 12.30.

Vi glæder os til at se en masse glade mennesker.

**HUSK, AT KØERNE LUKES UD KL. 10.30
- KOM I GOD TID!**

VESTSJÆLLAND

Tag med til Odsherred Zoo

Torsdag den 5. juni fra kl. 10.00-17.00

Kreds Vestsjælland arrangerer en familietur til Odsherred Zoo. Deltagelse er gratis, men forudsætter medlemskab af Kreds Vestsjælland. Der vil også være mulighed for at deltage i en guidet tur af en times varighed.

Vil du og din familie deltage, så send en mail til helle@kejser-hansen.dk senest den 22. maj med oplysning om antal personer (max. 6 personer/medlemsnummer) samt, om I ønsker at deltage i den guidede tur.

Kredsene

AKTIVITETER

ØSTJYLLAND

Sex og samliv

Fredag den 20. juni 2014, kl. 19.00-21.30

Vandresalen på Psykiatrisk hospital Risskov,
Skovagervej 2, indgang 30.,

En temaaften om sex og samliv for mennesker med autisme. Oplægsholder Thue Sommer, sexolog og pædagogisk vejleder på Langagerskolen.

*Læs mere om indholdet på vores hjemmeside autismeoj.dk.
Sidste tilmelding den 16. juni.*

*Gratis adgang for medlemmer af Autisme/aspergerforeningen, som har en diagnose.
Kr. 100,- for ikke-medlemmer med diagnose.*

Hvad gør det ved os? – udfordringer som familie til et barn med ASF

Lørdag den 6. september, kl. 9.30-15.00

Langagerskolen i Viby,

Nærmere beskrivelse af indhold kan findes på hjemmesiden autismeoj.dk

*Sidste tilmelding den 1. september.
Pris inkl. frokost: kr. 100,- for medlemmer.
Kr. 200,- for ikke-medlemmer.*

HOVEDBESTYRELSEN

Formand:

Heidi Thamestrup Tlf. 26 20 16 58

Næstformænd:

Lars Grønlund Tlf. 30 53 34 52

Peter K. H. Nielsen Tlf. 20 74 66 08

Medlemmer:

Aage Sinkbæk Tlf. 29 72 66 20

Allan Jensen Tlf. 60 95 16 77

Bernd Weilbeck Tlf. 98 38 94 62

Else Worm Jørgensen Tlf. 29 88 87 98

Kari Overhalden Tlf. 23 69 69 83

Kim Hansen Tlf. 56 48 08 89

Kristina Kristensen Tlf. 40 53 71 37

Tine Heerup Tlf. 33 11 46 71

SAMARBEJDSORGANISATION ASPERGERFORENINGEN

Formand:

Aage Sinkbæk Tlf. 70 25 30 67

Træffetid er torsdag og

fredag kl. 10.00-12.00

E-mail: asi@autismeforening.dk

Aspergerforeningens netværksgrupper

Landsforeningen Autismes sekretariat

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Tlf. 70 25 30 65
kontor@autismeforening.dk
www.autismeforening.dk

Åbningstider

Mandag, torsdag og fredag kl. 9.00-12.00 samt
tirsdag kl. 16-19. Onsdag lukket.

Formand Heidi Thamestrup

Tlf. 26 20 16 58
formand@autismeforening.dk
Arbejdsområder: ledelse, policy, redaktør medlemsblad,
børn og unge, Hoved Bestyrelsesmedlem i Autism Europe,
DH's forretningsudvalg,
Ankestyrelsen

Sekretariatschef Lars Grønlund

Næstformand i Landsforeningen Autisme
Tlf. 30 53 34 52
l-g@autismeforening.dk
Arbejdsområder: IT, administration
og SIKON konferenceseekretariat

Økonomimedarbejder Lisbeth Haagen

Tlf. 31 71 05 81
bogholder@autismeforening.dk
Arbejdsområder: budget/regnskab,
økonomistyring,
personaleadministration

Sekretariatsmedarbejder Jette Bennetzen

Tlf. 70 25 30 65
kontor@autismeforening.dk
Arbejdsområder: redaktionssekretær,
medlemshenvendelser og webmaster

Kontorassistent Nita Christensen

Tlf. 29 25 94 52
omstilling@autismeforening.dk
Arbejdsområder: assistance til kursus-sekretariatet
og bogholderiet, medlemshåndtering

Socialrådgiver Ulla Kjer

Tlf. 70 25 30 68
social@autismeforening.dk
Arbejdsområder: rådgivning, vejledning, artikler
og foredrag

Kursussekretær Lone Street Nielsen

Tlf. 20 57 63 30
kursus@autismeforening.dk
Arbejdsområder: kursussekretær, SIKON's kurser og konference

Sen diagnosticering: Udviklingsstier og -mekanismer

Øget viden om autisme spektrum forstyrrelser (ASF) og bedre metoder betyder, at en ASF diagnose typisk stilles tidligere i dag end for eksempelvis 20 år siden. Der er dog fortsat en gruppe, der først får diagnosen relativt sent i deres liv.

Af Mette Elmoose, Cand.psych., Ph.d., Institut for Psykologi, Syddansk Universitet

Den sene diagnose forbindes med mildere grad af ASF symptomer, normal intellektuel eller sproglig udvikling, fravær af medicinske lidelser, ingen ældre søskende i familien eller tilstedeværelse af anden diagnose.

I et studie ved Aarhus Universitet var målet at forstå den sene diagnose ved at belyse tilpasning eller manglen på tilpasning op til diagnosticering samt risiko og beskyttende faktorer af betydning for udviklingen. Udviklingsforløbet for 7 unge, der fik en ASF diagnose i alderen 15 til 21 år, blev undersøgt gennem journalmateriale samt forældre og unge interviews med fokus på udviklingen op til diagnosen. Detaljeret beskrivelsen af studiet og resultaterne er beskrevet i Psyke & Logos, 2010 nr. 2.

Studiet viste 3 udviklingsstier: 1) tidlig og kontinuert mistilpasning, 2) camoufleret mistilpasning – mistilpasningen kommer senere i udviklingen og opdages ikke af familie eller fagpersoner, før den er markant øget, og der kommer yderligere problemer som stress, depression eller angst og 3) diskontinuert og kontekstspecifik tilpasning – skift mellem tilpasning og tydelig mistilpasning er forbundet med ændringer i omgivelserne som en ny lærer, skoleskift eller ændring i egne reaktioner på barnet. Fælles for de 3 stier er, at der med alderen ses et stigende misforhold mellem barnets forudsætninger og omgivelsernes krav og forventninger, og at det er sværere at fastholde eller genetablere en tilpasning i udviklingen, hvilket fører til diagnosticeringen.

De 7 cases viste 8 beskyttende og 7 risikofaktorer. De beskyttende faktorer var barnets: egen coping; fagligt gode evner og sociale færdigheder. I omgivelserne var det: udvælgelse og tilpasning af rammer; tilstedeværelse af -struktur, forudsigelighed og organisering; social rummelighed; konkret støtte og hjælp og forståelse af individuelle behov. De 7 risikofaktorer var barnets: sociale og/eller kommunikative vanskeligheder; andre kognitive vanskeligheder; negative følelser eller tanker og utilpassede reaktionsmønstre – dvs. reaktioner med en negativ konsekvens for personen selv eller andre. I omgivelserne var det: ændringer i udviklingsopgaver – dvs. krav og forventninger til en person fra omgivelserne, som ændres i takt med alder; specifikke personer eller situationer, der er belastende for barnet, og en mangelfuld justering i omgivelserne.

Studiet peger på, at ASF ikke altid er forbundet med tidlig mistilpasning, og at en tidlig diagnosticering ikke nødvendigvis er mulig eller relevant for barnet og omgivelserne. Desuden er det ikke alene de særlige karakteristika forbundet med ASF, der er af betydning for barnets udvikling og tilpasning.

En mere nuanceret forståelse af udviklingsmekanismer, og hvordan mistilpasning kan komme til udtryk, kan være med til, at vi i højere grad kan identificere og støtte personer med en særlig sårbarhed på det tidspunkt, hvor det er relevant, og før mistilpasningen i sig selv fører til yderligere problemer.